

ANMELDELSER

Annick Prieur og Carsten Sestoft (red.): Pierre Bourdieu – en introduktion.

Hans Reitzels Forlag 2006.

Af Birte Glinsvad, underviser ved JCVU Sygeplejerskeuddannelsen – Randers. E-mail: bigl@jcvu.dk

Hvad gør denne introduktion til Bourdieus forfatterskab til et must for nuværende og kommende Bourdieu elskere? Først og fremmest de mange eksempler hentet fra Bourdieus omfattende forfatterskab. Eksempler virker stærkere og huskes lettere end definitioner af begreber. Bourdieus begreber: felt, kapital, habitus, symbolsk vold, miskendelse etc. er selvfølgelig forklaret, men det sker primært gennem eksempler, der illustrerer, hvordan Bourdieu har anvendt sine begreber på så forskellige områder som analyser af det litterære felt i Frankrig og mønstret i befolkningens museumsbesøg. Eksemplerne giver indsigt og appetit på at gå i gang med at læse forfatteren, hvilket bør være en introduktions fornemste opgave, og det lykkes fuldt ud her. Således beskriver Carsten Sestoft på forbilledlig vis både et eksempel fra eget forfatterskab, og eksempler på, hvordan Bourdieu anvender feltbegrebet i sin biografi om Heidegger og sine analyser af det akademiske felt i Frankrig. Herigennem bliver det tydeligt, at kvantitative og kvalitative analyser supplerer hinanden ikke som to forskellige perspektiver på det samme fænomen, men som sammenhængene på den måde, at: ” ... de kvantitative størrelser underbygges af kvalitative indikatorer, og at statistikken synliggør strukturer, som ikke kan fremlæses af analysen af teksterne alene” (s 161). Et andet eksempel er Annick Prieurs glimrende fremstilling af praktikteorien, hvor Bourdieus opfattelse af mennesket som værende i evig kamp for at bevare eller øge sin kapital som en grundbetingelse for at eksistere, er i fokus. Når Annick Prieur i begyndelsen af kapitlet gengiver eksemplet om nabostrid fra Bourdieus feltarbejde blandt kabyle, fremhæver hun Bourdieus sans for detaljen, og de små tegns betydning i forståelsen af menneskers måde at handle på. Herved synliggøres Bourdieus opgør med forestillingen om mennesket som et rationelt handlende subjekt, der til enhver tid kun er ude på at maksimere sin økonomiske kapital. Nabostriden handler om ære, om ærefuld og æreløs opførsel. Om hvordan anerkendelse er en måde at positionere sig på.

Ud over kapitlerne skrevet af Annick Prieur og Carsten Sestoft omfatter bogen også bidrag af Kim Esmarck og Lennart Rosenlund. Kim Esmarck giver en levende og udførlig gennemgang af Reproduktionen, hvor Bourdieu i samarbejde med Passeron gennem et opfattende empirisk materiale argumenterede for, hvordan uddannelsessystemet miskender sit eget bidrag til vedligeholdelsen af uligheden i samfundet. Lennart Rosenlund tager sammen med Annick Prieur fat på Bourdieus vel nok mest kendte værk: Distinktionen. Her udreder Bourdieu hvordan ”livsstilenes rum” har sammenhæng med ens position i det sociale rum. Pointen er, at livsstil opleves som noget, man vælger frit, men at dette tilsyneladende frie valg i høj grad er en illusion. Det forhold, at mennesket på forhånd er disponeret for at træffe visse valg frem for andre, har ledt kritikere til at beskyldte Bourdieu for at være determinist. Her ridser Rosenlund og Prieur på overbevisende måde marxismens opfattelse af de samfundsmæssige strukturers bestemmelse af menneskets handlinger, og Bourdieus beskrivelser af: ”hvordan dispositioner på det kulturelle område hænger sammen med positioner i samfundets system af magtrelationer” (s115) op, så forskellen ikke er til at tage fejl af.

Bogens sidste kapitler præsenterer Bourdieus politiske og epistemologiske budskaber. Det første beskrives med henvisning til *The Weight of the World* – Bourdieus store interviewundersøgelse, der vidner om hans stærke engagement i svage gruppers position i det franske samfund. Derudover gives en udmærket introduktion til Bourdieus grundindstilling til den sociologiske forsknings mål og metoder.

Bogen er inddelt i syv kapitler, der ifl. forfatterne kan læses separat. Et synspunkt jeg deler. Hvert kapitel har sit særlige fokus, samtidig med, at de beskriver Bourdieus begreber og måde at anvende dem på. Bogen afsluttes med en bibliografi omfattende Bourdieu's bøger på dansk (eller norsk og svensk, hvor bogen ikke er oversat til dansk) og på fransk samt nogle enkelte artikler. Endvidere henvises til online bibliografier på nettet.

Styrken i denne så absolut læseværdige introduktion til Bourdieus forfatterskab er ud over de punkter, der allerede er nævnt, præsentationen af Bourdieus insisteren på opfattelsen af det sociale liv som relationer og på opgøret med substanstænkningen. Det går som en rød tråd gennem alle bogens kapitler. Derudover er fremstillingen båret af forfatterens store indsigt og engagement. Og endelig er den sproglige fremstilling klar og præcis uden i Bourdieus ånd at forenkle de komplicerede spørgsmål, som Bourdieu satte sig for at forklare. Bourdieu blev ofte kritiseret for sin snørklede måde at formulere sig på, men imødegik det med henvisning til, at indviklede forhold ikke lader sig forklare gennem enkelt sprogbrug. Forfatterne til denne bog viser, at det godt kan lade sig gøre.